

De Minister van Justitie en Veiligheid
De Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
4 juni 2024

Ons kenmerk
5467757

Bijlage(n)
1

nota

Landelijk kwaliteitskader effectieve jeugdinterventies voor
preventie van jeugdcriminaliteit

Bijlage(n)

Landelijk kwaliteitskader effectieve jeugdinterventies voor preventie van
jeugdcriminaliteit

1. Aanleiding

In vervolg op de beleidsreactie van het kabinet op de initiatiefnota 'Opvoeden die handel' van het voormalig lid van de Tweede Kamer Verkuijlen (VVD) heeft het kabinet zijn voorstel omarmd om te komen tot een pragmatisch kwaliteitskader met als referentie erkende bewezen effectieve programma's. In de laatste Voortgangsrapportage high impact crimes eind 2023 werd aangegeven dat het kader nog in ontwikkeling was in samenwerking met de wetenschap. In de week van 13 mei is het 'Landelijk kwaliteitskader effectieve jeugdinterventies voor preventie van jeugdcriminaliteit' opgeleverd en wordt met deze brief aan de Tweede Kamer gestuurd.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met het met deze brief aan de Kamer aanbieden van dit landelijke kwaliteitskader effectieve jeugdinterventies voor preventie van jeugdcriminaliteit. Hierin wordt meteen de stand van zaken van een toezegging van de Minister voor Rechtsbescherming aan het lid Ceder en de aangenomen motie van het lid Raemakers meegenomen.¹²

3. Kernpunten

In het Landelijke kwaliteitskader worden, vanuit de basis in (inter)nationale wetgeving, de zeven risicodomeinen³ geschetst die aangrijpingspunten vormen voor interventies voor de preventie van jeugdcriminaliteit. Het kwaliteitskader formuleert richtlijnen en handvatten voor preventieve interventies voor de aanpak van jeugddelinquentie om gemeenten, het ministerie van Justitie en Veiligheid en

¹ Toezegging na te gaan of er rapporten beschikbaar zijn over positieve of kritische succesfactoren van jongeren in een kwetsbare positie.

² Motie om te inventariseren hoe goede ervaringen met stichtingen en/of organisaties gespecialiseerd in jeugdcriminaliteit breder ingezet kunnen worden om daarmee de werkdruk voor leraren te verlichten.

³ Deviante vrienden, middelengebruik, gezins- en opvoedingsproblemen, problemen op school en werk, problemen in de vrijetijdsbesteding, antisociale attitude en antisociale persoonlijkheid.

andere organisaties te helpen bij het maken van keuzes voor de inzet van interventies om zo hun preventieve aanpak vorm te kunnen geven.

Uit het rapport blijkt dat er op dit moment breder in het land interventies worden ingezet, waarvan nog onduidelijk is of deze effectief zijn en interventies waarbij het risico bestaat dat deze een negatief effect kunnen hebben. Gebruik van dit Kwaliteitskader door gemeenten en andere organisaties zal bijdragen aan de ontwikkeling, doorontwikkeling en landelijke beschikbaarheid van effectieve interventies; evenals aan meer effectieve inzet van middelen, omdat de inzet ook herijkt zal worden. Preventieve aanpakken moeten zoveel mogelijk gebaseerd zijn op wetenschappelijke inzichten om de effectiviteit te verhogen. Daarom mogen de richtlijnen uit het Kwaliteitskader niet vrijblijvend zijn, maar moeten ze daadwerkelijk en op de juiste manier worden gebruikt om de interventies gefinancierd vanuit Preventie met Gezag (PmG) nader te onderzoeken, bij te stellen of te stoppen. Het Kwaliteitskader geeft op diverse terreinen richting voor het bieden van beschermende factoren en waarmee rekening dient te worden gehouden, vanuit de bewezen wetenschappelijke kennis.

4. Toelichting*

Er zijn inmiddels veel kansrijke en effectieve interventies ontwikkeld voor de aanpak van high impact crimes en de preventie van jeugdcriminaliteit, zoals voor kinderen, jongeren en hun gezinnen in een kwetsbare positie. Het Kwaliteitskader, gebaseerd op bestaande inzichten zoals bijvoorbeeld toegepast bij de certificering van interventies door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), zal bijdragen bij aan de ontwikkeling, doorontwikkeling en landelijke beschikbaarheid van effectieve interventies. Het belang van het effectief inzetten voor de preventie van jeugdcriminaliteit komt ook terug in het Hoofdlijnenakkoord.⁴

Dit Landelijke kwaliteitskader is hiermee breed beschikbaar voor gemeenten en ook andere organisaties, zoals de Dienst Justitiële Inrichtingen, de Justitiële jeugdinrichtingen, de Raad voor de Kinderbescherming, de Gecertificeerde Instellingen en de reclasseringsorganisaties en zal breed onder de aandacht worden gebracht.

In het derde kwartaal van dit jaar wordt een gebruiksvriendelijke versie in de vorm van een scan of tool ter beschikking gesteld. Hiermee wordt het Kwaliteitskader effectieve jeugdinterventies een laagdrempelig instrument voor gemeenten en andere partners om hun (lokale) aanpak jeugdcriminaliteit, Preventie met Gezag en HIC-aanpakken aan te scherpen en effectiever te maken. Wij gaan de PmG-gemeenten actief ondersteunen bij het vertalen van de inzichten uit het Kader naar de lokale praktijk.

De toezegging aan het lid de heer Ceder (ChristenUnie) wordt ingewilligd en aangegeven wordt dat er – zeker nu met het Landelijke kwaliteitskader – voldoende rapporten zijn met (ook) beschermende factoren, met positieve aanknopingspunten voor jongeren in een kwetsbare positie.

Tevens wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt kort de stand van zaken te melden van de motie Raemakers, waarover nog overleg plaatsvindt met het

---

⁴ Uit HOOP, LEF en TROTS – Hoofdlijnenakkoord 2024 – 2028 van PVV, VVD, NSC en BBB. "Er blijft ingezet worden op maatregelen en interventies die jongeren effectief uit de (zware) criminaliteit houden".

ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en onder andere enkele gemeenten. Nadere informatie kan de Kamer tegemoet zien in de komende Voortgangsrapportage high impact crimes die in september/oktober zal verschijnen.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

4.1. Politieke context

Het Landelijke kwaliteitskader is ontwikkeld voor de aanpak – en met name de preventie – van jeugdcriminaliteit (8-27 jaar) in den brede. Hierbij is het primair van belang dat voor de kinderen, jongeren en hun gezinnen in een kwetsbare positie het goede wordt gedaan. Er is inmiddels veel aandacht voor de effectieve inzet van middelen voor de aanpak van jeugdcriminaliteit. Dit kader gaat daar mede richting aan geven. Er zijn in het Coalitieakkoord – in aanvulling op de Prinsjesdagmiddelen voor de preventieve aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit in 2022 – substantiële en structurele middelen ter beschikking gesteld voor de aanpak van jeugdcriminaliteit, Preventie met Gezag. Het is cruciaal dat er zo veel mogelijk nadruk wordt gelegd op het belang van het effect voor de doelgroep en het efficiënt en effectief inzetten van de daarmee gemoeide middelen. In de Tweede Kamer, maar ook vanuit wetenschappelijke en journalistieke hoek is hier ook veel aandacht voor.

Datum
4 juni 2024

Ons kenmerk
5467757

Steeds is door u uitgedragen dat als toch blijkt dat iets niet werkt, bijstelling of nader onderzoek nodig is of dat met een interventie moet worden gestopt.

In het rapport komt een aantal door gemeenten en partners ingezette interventies aan bod en wordt ook aangegeven dat een aantal werkwijzen niet effectief is of dat dit nog niet is aangetoond. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van ervaringsdeskundigen (credible messengers) en EPJO (van de politie).

De interventies gefinancierd vanuit PmG, worden door gemeenten – in het verlengde van deze lijn – de komende periode door gemeenten langs dit kwaliteitskader gelegd om interventies waar nodig bij te stellen, te stoppen of onderzoek te starten om de aanpak verder aan te scherpen. Alleen op die manier kan worden ingezet op kansrijke en bij voorkeur bewezen effectieve interventies. Bezien wordt nog hoe de PmG-gemeenten hierbij kunnen worden ondersteund, bijvoorbeeld door nadere gesprekken over de toepassing van het kader en wetenschappelijke ondersteuning bij de toepassing daarvan.

4.2. Financiële overwegingen

Het gebruik van het landelijke kwaliteitskader voorkomt een wildgroei aan gedragsinterventies en bewustwordingstrajecten en draagt bij aan een effectieve besteding van de financiële middelen, waar ook het lid van de Tweede Kamer, Mutluer naar vroeg.⁵

Beleidskeuze uitgelegd Onderbouwing doeltreffend, doelmatig en evaluatie (CW 3.1)	
1. Doel	Inzet van het Landelijk kwaliteitskader moet bewerkstelligen dat kansrijke en

⁵ Beantwoording Kamervragen naar aanleiding van het artikel 'Cowboys azen op miljoenen die Rijk investeert in jeugdcriminaliteit'. Kamerstukken II, 2023-2024, aanhangsel, 587.

	bewezen effectieve interventies ter voorkoming van delinquent gedrag worden ingezet (8 t/m 27 jaar).
2. Beleidsinstrument(en)	Het Landelijk kwaliteitskader is een beleidsinstrument hierbij.
3A. Financiële gevolgen voor het Rijk	Geen; wel zullen middelen met meer focus kunnen worden ingezet, waardoor effectiever meer kinderen, jongeren en jongvolwassenen en hun gezinnen kunnen worden bereikt.
3B. Financiële gevolgen voor de maatschappelijke factoren	Dit zijn gevolgen, zoals beoogd met de brede aanpak van jeugdcriminaliteit: minder daders en slachtoffers en daarmee een veiliger samenleving.
4. Nagestreefde doeltreffendheid	Het Landelijke kwaliteitskader gaat zorgen dat de aanpak doeltreffender wordt.
5. Nagestreefde doelmatigheid	De inzet van het Landelijke kwaliteitskader zorgt ook voor meer doelmatigheid.
6. Evaluatieparagraaf	Het Landelijk kwaliteitskader zelf zal zelf, op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten, moeten worden bijgesteld. Hierover wordt nog een afspraak gemaakt met de wetenschappers. De aanpak, zoals PmG, wordt zelf geëvalueerd. Hierbij zal o.a. de inzet van interventies worden geëvalueerd.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
4 juni 2024

Ons kenmerk
5467757

4.3. Juridische overwegingen

N.v.t.

4.4. Krachtenveld

De partners die betrokken zijn bij de aanpak van jeugdcriminaliteit zullen dit Landelijke kader goed kunnen benutten. Bij het toetsen van de huidige interventies en aanpakken (lokaal/regionaal/landelijk) zal ook blijken dat er interventies (nog) niet voldoen aan dit kader en zal bijvoorbeeld onderzoek en bijstelling moeten plaatsvinden. Ook zullen naar verwachting interventies, zoals specifieke vormen van voorlichting, worden gestopt. Dit laatste is al een zichtbare ontwikkeling naar aanleiding van het artikel van Kruisbergen en De Jonge dat de inzet van voorlichting als interventies zelfs schadelijk kan zijn. Innovatie zal binnen het kader kan plaatsvinden.

4.5. Strategie

Het is de bedoeling dat zoveel mogelijk kansrijke interventies langs de lat van het Landelijk kwaliteitskader worden gelegd, als de interventie de doelstelling heeft jeugdcriminaliteit te voorkomen. Het is steeds van belang goed te kijken naar de doelgroep waar een interventie – binnen bredere samenhang – op wordt ingezet en de doelstelling die wordt beoogd.

4.6. Uitvoering

Het Landelijke kwaliteitskader wordt nog omgezet in een meer handzame, praktisch toepasbare scan of tool, zodat deze laagdrempelig en goed kan worden gebruikt.

4.7. Implementatie

Het kader zal landelijk beschikbaar worden gesteld; zie ook hierna. Tevens wordt dit gedegen, goed leesbare, document omgezet naar een handzame scan of tool. De planning is dat deze in Q3 gereed is. Enkele gebruikers, zoals gemeenten, zullen worden betrokken bij deze ontwikkeling, zodat de gebruiksvriendelijkheid wordt getest. Ook wordt bezien hoe gemeenten, waarvoor dit kader op dit moment van groot belang is, kunnen worden ondersteund bij de toepassing van het kader en het omgaan met de gevolgen daarvan. Over de ontwikkelingen en de aanpak zal bijvoorbeeld ook het gesprek worden gevoerd met het NJI, opdat de ontwikkelingen goed op elkaar kunnen worden aangesloten

4.8. Communicatie

Het is de bedoeling het Landelijk kwaliteitskader breed beschikbaar te stellen. Het zal in eerste instantie snel op de site van het ministerie van Justitie en Veiligheid kunnen worden gepubliceerd, ook op de site [Maakhetzeniettemakkelijk.nl](https://www.maakhetzeniettemakkelijk.nl). Het NJI, CCV en andere organisaties zal worden gevraagd een link naar het kader op hun site te zetten. Verder zal e.e.a. nog nader moeten worden uitgewerkt in afstemming met de betrokken organisaties.

4.9. Ontwikkelingen hiervoor

Ten behoeve van de kabinetsreactie op de initiatiefnota van het lid van de Tweede Kamer Verkuijlen, is het besluit over het opvolgen van het voorstel te komen tot een landelijk kwaliteitskader reeds genomen.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

N.v.t.

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
4 juni 2024

Ons kenmerk
5467757